

Університет Короля Данила

**Кафедра богослов'я та суспільствознавчих дисциплін
імені Академіка УАН Івана Луцького**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

ОБОВ'ЯЗКОВА ДИСЦИПЛІНА

Освітньо-професійні програми першого рівня вищої освіти
за усіма спеціальностями

Розробник: Дичковська Г. О., доцент кафедри богослов'я та суспільствознавчих дисциплін імені Академіка УАН Івана Луцького гуманітарного факультету, кандидат філософських наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри богослов'я та суспільствознавчих дисциплін імені Академіка УАН Івана Луцького гуманітарного факультету університету 30 серпня 2018 року (протокол №1)

Завідувач кафедри
кандидат філософських наук,
ліценціат теології
_____ О.І. Савчук
30.серпня 2018 р.

ВСТУП

Метою навчальної дисципліни «Філософія» є формування стратегічного мислення у студентів, вміння виявляти парадигмальні концепції у світоглядних та наукових текстах. Важливо також дати студентам загальне і комплексне уявлення студентам про історію філософії, про основні проблеми онтології, гносеології та аксіології, сучасну гуманітарну та українську державотворчу світоглядну перспективу: основні теоретичні підходи, методологічні принципи, філософські рефлексії, дискурсивні практики.

Змістовне наповнення лекцій і семінарів та тематика окремих лекцій курсу можуть змінюватися відповідно до бачення їх автором курсу.

Для досягнення мети було поставлено наступні **завдання**:

- освоєння понятійно-категоріального апарату філософії;
- виявлення генези, особливостей світової та української філософії;
- аналіз теоретичних основ філософії;
- здійснення філософського осмислення актуальних проблем сучасності.

Результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійних та освітньо-кваліфікаційних програм студенти повинні

знати:

- понятійно-категоріальний апарат філософії;
- особливості розвитку світової філософської думки;
- генезу, особливості світової та української філософії;
- теоретичні основи філософії та їх вплив на актуальні проблеми сучасності.

вміти:

- конспектувати лекційний та першоджерельний матеріал;
- вільно володіти понятійно-категоріальним апаратом та методологічним інструментарієм філософії;
- застосовувати одержані знання у власній професійній сфері;
- вміти виокремлювати основне та другорядне, конструювати та реконструювати світоглядні позиції;
- аналізувати власні світоглядні позиції та загальноукраїнські і світові тенденції.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчального курсу	
Кількість кредитів – 3	Освітньо-професійні програми першого рівня вищої освіти за усіма спеціальностями	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Модулів – 3		Нормативна	
Змістових модулів – 2		Рік підготовки	
Загальна кількість годин - 90		4-й	4-й
		Семестр	
		7-й	7-8
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 1		24	8
		Семінарські	
		14	2
	Самостійна і робота		
		22	50
	<u>Ступінь вищої освіти:</u> бакалавр	ПК: 30 год. Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40:60

для заочної форми навчання – 10:90

Критерії оцінювання результатів навчання

Поточне оцінювання студентів на семінарських заняттях здійснюється за чотирибальною шкалою, де «2» - незадовільно, «3» - задовільно, «4» - добре, «5» - відмінно

Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у тестовій формі і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС в балах

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90-100	5 «відмінно»	A
80-89	4 «дуже добре»	B
65-79	4 «добре»	C
55-64	3 «задовільно»	D
50-54	3 «достатньо»	E
35-49	2 «незадовільно»	FX
1-34	2 «неприйнятно»	F

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій серед яких: лекції проблемного характеру, міні лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, презентації.

Діагностика (моніторинг і перевірка) здійснюється шляхом вибіркового усного і письмового опитування, а також виконання студентами:

- 1) Тестових завдань;
- 2) Написання творчих робіт;
- 3) Виступів на наукових конференціях;
- 4) Написання підсумкового екзамену.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія філософії

Тема 1. Філософія, її призначення, зміст і функції в суспільстві

Філософія як поняття і наука. Специфіка предмету філософії. Філософія як теоретична форма світогляду. Різновиди і типи світогляду. Основне питання філософії і проблема походження філософії. Світоглядна функція філософії.

Тема 2. Онтологія

Провідні онтологічні проблеми. Фундаментальність категорії буття. Історичні інтерпретації буття. Співвідношення буття та небуття. Буття істинне та буття неістинне. Метафізичні підходи до вивчення буття. Матерія як філософська категорія. Простір та час як форми існування матерії, їх історичні інтерпретації. Категорії діалектики. Діалектичний закон єдності і боротьби протилежностей. Діалектичний закон взаємопереходу кількісних змін у якісні. Діалектичний закон заперечення заперечення. Поняття синергетичного дискурсу буття.

Тема 3. Гносеологія

Пізнання як центральна проблема гносеології. Суб'єкт та об'єкт пізнання. Свідомість як об'єкт гносеологічних досліджень та інструмент пізнання. Онтологічний статус явищ свідомості та проблема ідеального у пізнанні. Структура свідомості. Види пізнання. Особливості наукового пізнання. Проблема істини у пізнанні. Критерії і теорії істини. Методи наукового пізнання: поняття і класифікація.

Тема 4. Аксиологія та антропологія, соціальна філософія

Аксиологія як вчення про цінності. Структура ціннісних ієрархій. Антропологія як філософське вчення про людину. Філософське осмислення проблеми походження людини. Людина як складна синтезована істота. Біологічне і соціальне в людині. Вчення про вітальне «Я», соціальне «Я», духовне «Я». Поняття «людина», «індивід», «особа», «особистість», «індивідуальність». Свобода людини та перспективи перебування людства на землі. Соціальне буття як філософська проблема. Співвідношення понять «природа» і «суспільство». Духовний фактор суспільного буття. Інформаційне суспільство, Суспільство креативне. Культура та цивілізація. Проблема культури як діалогу культур. Проблема глобалізації.

Змістовий модуль 2. Історія філософії

Тема 5. Стародавня філософія

Специфіка староіндійської філософії: Веди, Брахмани, Упанішади. Старокитайська філософія: даосизм і конфуціанство. Антична філософія. «Архе» як ключове поняття античної докласичної філософії. Провідні школи та мислителі античної класики: софісти і Сократ, Платон, Аристотель. Елліністична філософія: епікуреїзм, стоїцизм, скептицизм, неоплатонізм.

Тема 3. Середньовічна філософія

Загальна характеристика середньовічної філософії. Креаціонізм, геоцентризм. Християнські апологети. Філософія патристики. Схоластика, специфіка середньовічної містики. Проблема універсалій. Номіналісти. Реалісти. Схоластика та геоцентризм. Доля і наперед визначеність. Тринітаризм та антитринітаризм. Апофатика та катафатика. Цезаропапізм та папоцезаризм.

Тема 4. Філософія Відродження

Ренесанс, поняття гуманізму, антропоцентризму, геліоцентризму, пантеїзму. Н. Кузанський, Н. Коперник, Дж. Бруно як теоретики геліоцентризму, поразка схоластики. Франциск з Асизи. Інквізиція і людинолюбство. Основні ідеї Реформації. М. Лютер, Ж. Кальвін. Реформація, національна церква, секуляризація суспільства від церкви.

Тема 4. Філософія Нового часу

Проблема методу у філософії Нового часу. Ф. Бекон і емпіризм. Р. Декарт і раціоналізм. Індукція та дедукція. Ідея субстанції у філософії Нового часу. Вчення монізму, дуалізму і плюралізму. Філософія Просвітництва.

Тема 4. Німецька класична філософія

Німецька класична філософія як вершина класичної філософії. Філософська теорія І.Канта. Загальні засади філософських учень Й.Фіхте та. Філософська система ідеалістичної діалектики Г. Гегеля. Матеріалістичні засади філософії Л. Фейєрбаха.

Тема 9. Марксизм, позитивізм

Марксизм, комунізм, соціалізм. Теоретична та праксеологічна сторона марксизму. Позитивізм як вчення про обмеженість людського розуму і практичну спрямованість філософії. Неокантіанство та неогегеліанство.

Тема 10. Філософія життя, фрейдизм, екзистенціалізм, філософські проблеми ХХ століття

«Філософія життя» як напрямок у філософії сучасності. Волонтаристські ідеї Ф. Ніцше. Екзистенціалізм. Філософське осмислення психоаналітичних ідей З. Фрейда. Постмодернізм як найяскравіше вираження тенденцій європейської постнекласичної філософії.

Тема 11. Українська філософія, актуальні проблеми української філософії

Ментальна специфіка, структура та особливості української філософії. Провідні ідеї філософії доби Русі. Острозька та Києво-Могилянська академії у розвитку української філософії. Г.Сковорода. Філософія української національної ідеї, органіцизм. Проблеми української філософії ХХ століття. Філософія в радянській Україні. Філософія в незалежній Україні. Філософські основи українського державотворення.

**Тематичний план
навчальної дисципліни «Філософія»**

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Провідні філософські теорії.												
Тема 1. Філософія, її призначення, зміст і функції у суспільстві	5	2	1	-	-	2	6	2	-	-	-	4
Тема 2. Онтологія	5	2	1	-	-	2	4	-	-	-	-	4
Тема 3. Гносеологія	5	2	1	-	-	2	4	-	-	-	-	4
Тема 4. Аксиологія та антропологія, соціальна філософія	5	2	1	-	-	2	6	2	-	-	-	4
Разом за змістовим модулем 1.	20	8	4	-	-	8	20	4	-	-	-	16
Змістовий модуль 2. Історія філософії.												
Тема 5. Стародавня філософія (Китай, Індія, Греція)	5	2	1	-	-	2	4	-	-	-	-	4
Тема 6. Середньовічна філософія та філософія Відродження	6	2	2	-	-	2	5	-	-	-	-	5
Тема 7. Філософія Нового часу	5	2	1	-	-	2	5	-	-	-	-	5
Тема 8. Класична німецька філософія	6	2	2	-	-	2	5	-	-	-	-	5
Тема 9. Марксизм, позитивізм	6	2	2	-	-	2	5	-	-	-	-	5
Тема 10. Філософія життя, фрейдизм, екзистенціалізм, філософські проблеми ХХ століття	5	2	1	-	-	2	7	2	-	-	-	5
Тема 11. Українська філософія, актуальні проблеми української філософії	7	4	1	-	-	2	9	2	2	-	-	5
МК-2												
Разом за змістовим модулем 2.	78	16	10	-	-	14	40	4	2	-	-	34
ПК				30						30		
Усього годин	90	24	14	30		22	90	8	2	30		50

Рекомендована література:

Основна

1. Арутюнов В.Х, Демченко М.М., Йосипенко С.Л. Філософія: Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Вид. 2-е, пер. і доп. / В.Х.Арутюнов, М.М. Демченко, С.Л. Йосипенко та ін. – К.: КНЕУ, 2016. – 224 с.
2. Бичко І.В. Філософія. / І.В. Бичко. – К.: Либідь, 2012. – 403 с.
3. Горський В.С. Історія української філософії. / В.С. Горський. – К.: Наукова думка, 1997. – 286 с.
4. Вандишев В.М. Філософія. Екскурс в історію вчень і понять. Навчальний посібник / В.М. Вандишев. – К.: Кондор, 2016. – 474 с.
5. Возняк С. Філософська думка України: імена та ідеї. / С. Возняк. – Івано-Франківськ: Плай, 2003. – 136 с.
6. Волинка Г.І. Вступ до філософії. / Г.І. Волинка – К.: Вища школа, 1999. – 622 с.
7. А.К. Бичко, І.В. Бичко, В.Г.Табачковський. Історія філософії. підручник / Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г. – К.: Либідь, 2011. – 408 с.
8. Історія філософії у її зв'язку з освітою: Підручник. / За ред. Г.І. Волинка. – К.: Каравелла, 2006 – 480 с.
9. Надольний І.Ф.Філософія / І.Ф. Надольний– К.: Вікар, 2003. – 620 с.
- 10.Огородник І.В. Історія філософської думки в Україні. / І.В. Огородник. – К.: Вища школа, Знання, 1999. – 542 с.
- 11.Петрушенко В.Л. Філософія. / В.Л. Петрушенко. – Львів: Магнолія, 2008. – 505с..
- 12.Стратон Р. Коротка історія новітньої філософії. / Р. Стратон. – К.: Основи, 1998. – 324 с.
- 13.Татаркевич В. Історія філософії у 3-х томах. / В. Татаркевич. – Львів «Свічадо», 1997.
- 14.Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії. Проблема людини та її меж. Навчальний посібник / Н. Хамітов, Л. Гармаш, С. Крилова. / За ред. Н. Хамітова – К.: Наукова думка, 2000. – 270 с.

Додаткова:

1. Гусев В.І. Західна філософія Нового часу XVII–XVIII ст. / В.І. Гусев. – К.: Либідь, 2000. – 368с.
2. Історія філософії України. Хрестоматія / Тарасенко Н.Ф. – К.: Либідь, 1993. – 509 с.
3. Ніцше Ф. Так казав Заратустра. Жадання влади. / Ф. Ніцше. – К.: Дніпро, 1993. – 413 с.
4. Мотрич Н.С. Социальная философия. / Н.С. Мотрич. – К.: МАУП, 1998. – 96 с.
5. Платон. Діалоги. Видання друге. / Платон. – К.: Основи, 1999. – 393 с.
6. Забужко О. Шевченків міф України. - К.: Основи, 1999. - 178 с.

Словникова:

1. Історія філософії. Словник / за заг. ред. В. І. Ярошовця. – 2-ге вид., перероб. – К.: Знання України, 2012 – 1087 с.

2. Петрушенко В. Тлумачний словник основних філософських термінів / В. Петрушенко – Львів: Вид-во Національного у-ту «Львівська політехніка, 209. – 264 с.
3. Релігієзнавчий словник / за редакцією А. Колодного, В.Н.Лобовика. – К.: Четверта хвиля, 1996. – 392 с.
4. Соціальна філософія. Короткий енциклопедичний словник / упор. В. П. Андрущенко, М. І. Горлач, В. Л. Чуйко. – К.-Харків: Рубікон, 1997. – 396 с.
5. Філософський енциклопедичний словник / наук. ред. Л. В. Озадровська, Н. П. Поліщук. – К.: Абрис, 2002. – 742 с.
6. Філософія: ідеї, ідеології, персоналії: Ілюстративний енциклопедичний довідник / укладач Ю. В. Омельченко. – К.: Ракша М. О., 2009. – 294 с
7. Філософія. Словник-довідник: Навчальний посібник. – К.: Дельта, 2006. – 160 с.

Інтернет ресурси:

1. Асмус В.Ф. Античная философия. / В.Ф. Асмус [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.koob.ru/asmus/>
2. Буслинський В.А., Скрипка П.І., Алексеєв В.Ю. ін.. Філософія: Навч. посібник для студ. і аспірантів вищ. навч. закладів [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://books.br.com.ua/themes/341/380>
3. Історія української філософії : Навчальний посібник / Русин М. Ю., Огородник І. В. та ін. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/00000000/filosofiya/istoriya_filosofskoyi_dumki_v_ukrayini_-_ogorodnik_iv
4. Пашук А. І. Нариси з історії філософії середніх віків: Підруч. для студ. вищ. навч. закл[Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://student-lib.net/index.php?page=0-21-57>
5. Татаркевич В. Античная и средневековая философия. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.padabum.com/d.php?id=13673>
6. Філософія: конспект лекцій : Збірник праць. Філософія: конспект лекцій : Збірник праць : Збірник праць / Колектив авторів [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-204.html>
7. Філософія: конспект лекцій : Навчальний посібник [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-65.html>
8. Філософія: Підручник. // Андрущенко В.П., Волович В.І., Горлач М.І., Головченко Г.Т., Губерський Л.В., Єфімець О.П., Кремень В.Г. Підберезський М.К., Рибалко В.К. / За ред. проф. М.І. Горлача, проф. В.Г. Кременя, проф. В.К. Рибалка. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://books.br.com.ua/themes/341/345>
9. Філософія: Підручник / Бичко І. В., Бойченко І. В., Табачковський В. Г. та ін. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://books.br.com.ua/themes/341/347>
10. Філософія. Петрушенко В.Л. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://lp.edu.ua/index.php?id=2657>

11.Офіційний вебсайт університету www.iful.at.ua